

מדד הקול הישראלי נובמבר 2020

פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

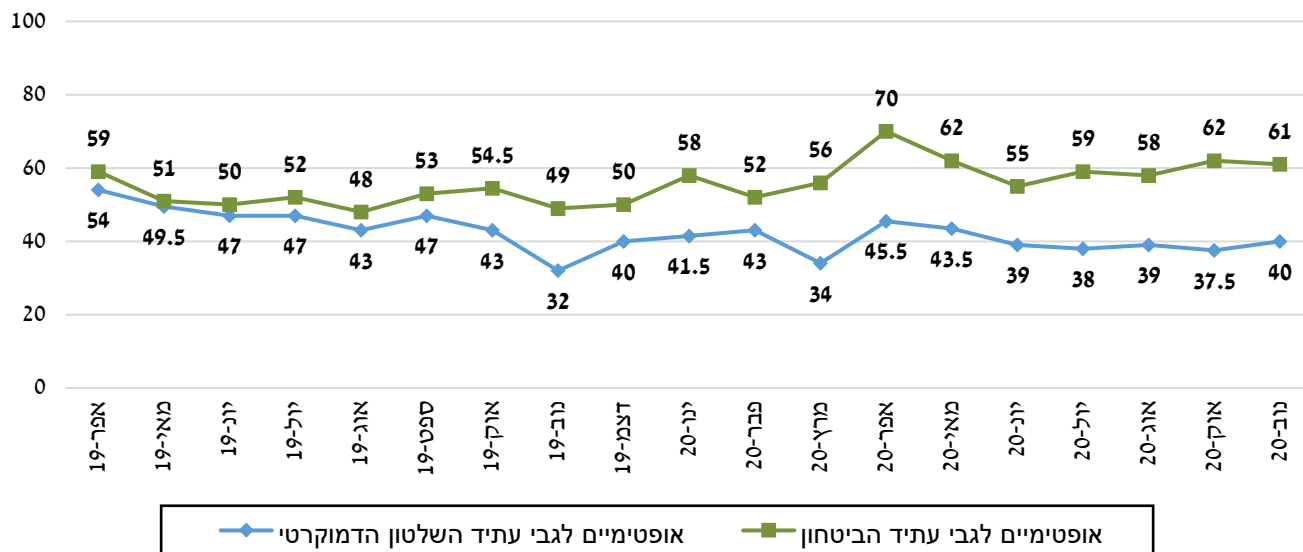
ממצאים עיקריים

- ❖ החודש לא חל כמעט שינוי ברמות האופטימיות הן כלפי העתיד של השלטון הדמוקרטי בישראל הן כלפי עתיד הביטחון הלאומי. האופטימיות לגבי הביטחון הלאומי היא נחלתו של הרוב והיא נותרה גבוהה בהרבה מזו ביחס לעתיד השלטון הדמוקרטי, שהיא נחלת מיעוט.
- ❖ רוב גדול בציבור העריכו בעת עריכת הסקר שפני ישראל לבחירות נוספות, אם כי יש חילוקי דעות האם מהלך כזה רצוי אם לאו.
- ❖ בדיקת אמינותם של ראש הממשלה נתניהו ושר הביטחון וראש הממשלה החילופי גנץ מעלה כי בנושא זה מדובר בשני ציבורים בעלי תפיסות מנוגדות – הימני והשמאלי-מרכזי. עם זאת, אמינותו של נתניהו בקרב מצביעי הגוש שלו גבוהה מרמת האמינות הנתפסת של גנץ בקרב מצביעי גוש המרכז-שמאל.
- ❖ הציבור ממש חצוי בשאלה האם על רקע הנסיבות נתניהו יזכה למשפט הוגן, כאשר זה ייפתח בקרוב. ההערכה בימין ובשמאל היא הופכית: בימין הרוב מאמינים שאין לנתניהו סיכוי לקבל משפט הוגן ואילו בשמאל הרוב מאמינים שסיכוי למשפט הוגן גבוהים.
- ❖ בשאלת ההתקרבות שחלה באחרונה בין נציגי רע"מ ברשימה המשותפת מנסור עבאס לראש הממשלה נתניהו מצאנו כי השיעור הגבוה יותר בציבור היהודי מתנגד לכך ואילו השיעור הגבוה ביותר בציבור הערבי דווקא תומך בכך.
- ❖ פילוח לפי מחנות פוליטיים מעלה כי במדגם היהודי השמאל תומך בהתקרבות זו הכי פחות, הימין קצת יותר ואילו במרכז התמיכה היא הרבה ביותר, אם כי גם כאן עדיין מדובר רק בכשליש של תומכים.
- ❖ הציונים שמקבלות הרשויות המקומיות בתחומים השונים על פי רוב די טובים. שביעות הרצון של הציבור היהודי מהרשויות המקומיות בהן הם גרים גבוה משמעותית משביעות הרצון של הציבור הערבי.
- ❖ רוב גדול של הישראלים היו רוצים שיועברו יותר סמכויות ממשרדי הממשלה לרשויות המקומיות.
- ❖ רוב המרואיינים היהודים סבורים כי ממשל ביידן לא ישים את ביטחון ישראל בדרגת חשיבות גבוהה בעת עיצוב מדיניות החוץ שלו. בקרב הערבים שיעור הסבורים כי זה יהיה שיקול מרכזי עולה על שיעורם של מי שסבורים ההיפך.
- ❖ בכל שלושת המחנות הפוליטיים (יהודים) יש רוב לסבורים כי ממשל ביידן יהיה פחות ידידותי לישראל מממשל טראמפ. כך הדבר גם במדגם הערבי, אם כי בשיעור נמוך יותר.

מצב הרוח הלאומי

בחודשים האחרונים, ובנובמבר בכלל זה, לא חלו כמעט שינויים ברמות האופטימיות לגבי עתיד הביטחון של ישראל או לגבי עתיד המשטר הדמוקרטי בארץ. רבים יותר אופטימיים בנושא הביטחון מאשר בנושא הדמוקרטיה. מעניין לראות כי אירועים "מקומיים" אינם משנים מהותית את התמונה: כך, מבצע ההתנקשות במדען הגרעין האיראני בטהרן לא השפיע על תחושת הביטחון והתחזית שבה נדון להלן לבחירות רביעיות לא שינתה לכאן או לכאן את הערכת עתיד הדמוקרטיה בישראל.

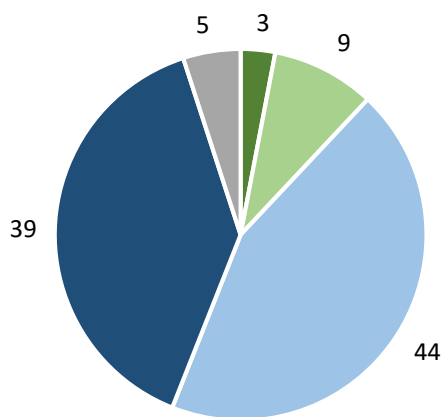
אופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית ולגבי עתיד הביטחון הלאומי, אפריל 2019-נובמבר 2020
(%, כלל המדגם)

בחירות בקרוב?

רוב גדול בציבור (83%) העריך בעת עריכת הסקר – עוד בטרם הנושא עלה לדיון בכנסת – שפני ישראל לבחירות נוספות, אם כי יש חילוקי דעות האם מהלך כזה רצוי אם לאו.

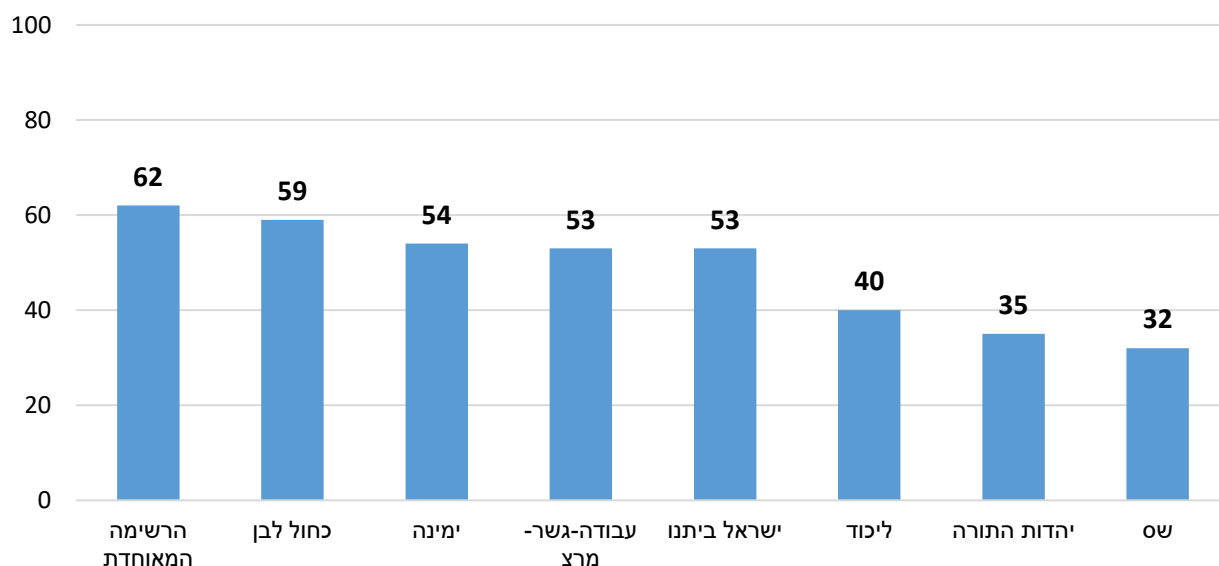
מה הסיכוי שהממשלה הנוכחית תתפרק ויערכו בחירות לכנסת בחצי השנה הקרובה?

■ סיכוי גבוה מאוד ■ סיכוי די גבוה ■ סיכוי די נמוך ■ סיכוי נמוך מאוד ■ לא יודעים

ואולם, אין הסכמה דומה האם הדבר רצוי אם לאו (48% בעד, 39% נגד). כפי שמראה התרשים שלהלן, זה מקרה נדיר בעת האחרונה בפוליטיקה הישראלית שבו קו הפיצול אינו בין ימין-שמאל או קואליציה-אופוזיציה, אם כי המפלגות החרדיות והליכוד, מפלגות הגרעין של הקואליציה, הן המפלגות שמצביעיהן מעוניינים פחות מהשאר בבחירות בעתיד הקרוב.

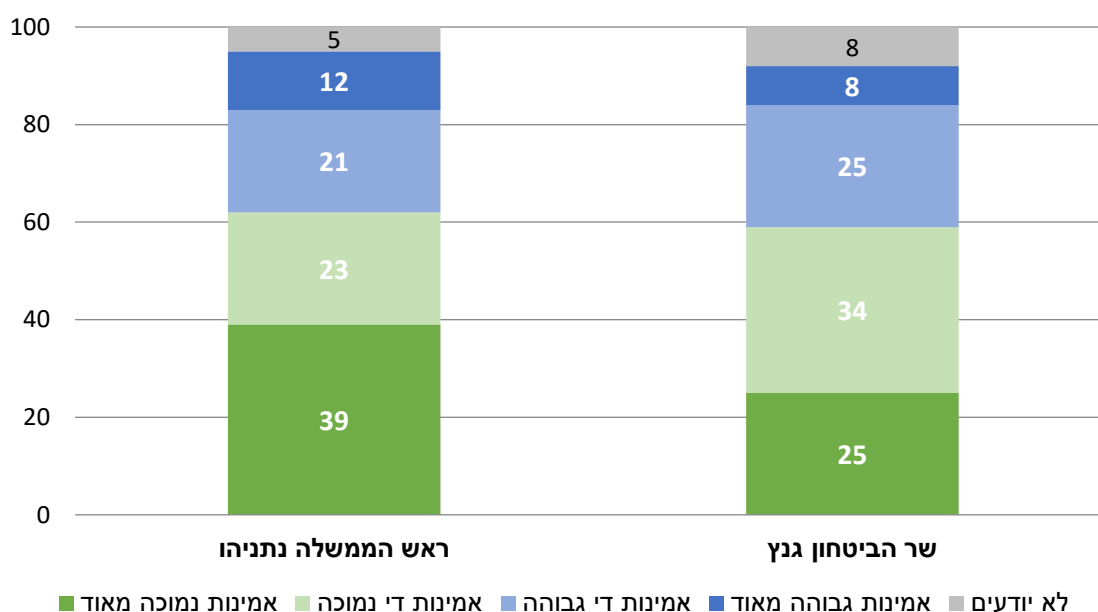
תומכים בפירוק הממשלה הנוכחית והליכה לבחירות חדשות בעתיד הקרוב (% , כלל המדגם, לפי הצבעה בבחירות לכנסת מרץ 2020)

אמינות נתניהו וגנץ

מידת האמינות שמייחס הציבור בישראל לשני המנהיגים, נתניהו וגנץ, נמוכה. מעל 60% מהישראלים ציינו כי אינם מאמינים לראש הממשלה נתניהו ושיעור דומה ציינו כי אינם מאמינים לראש הממשלה החליפי ושר הביטחון גנץ.

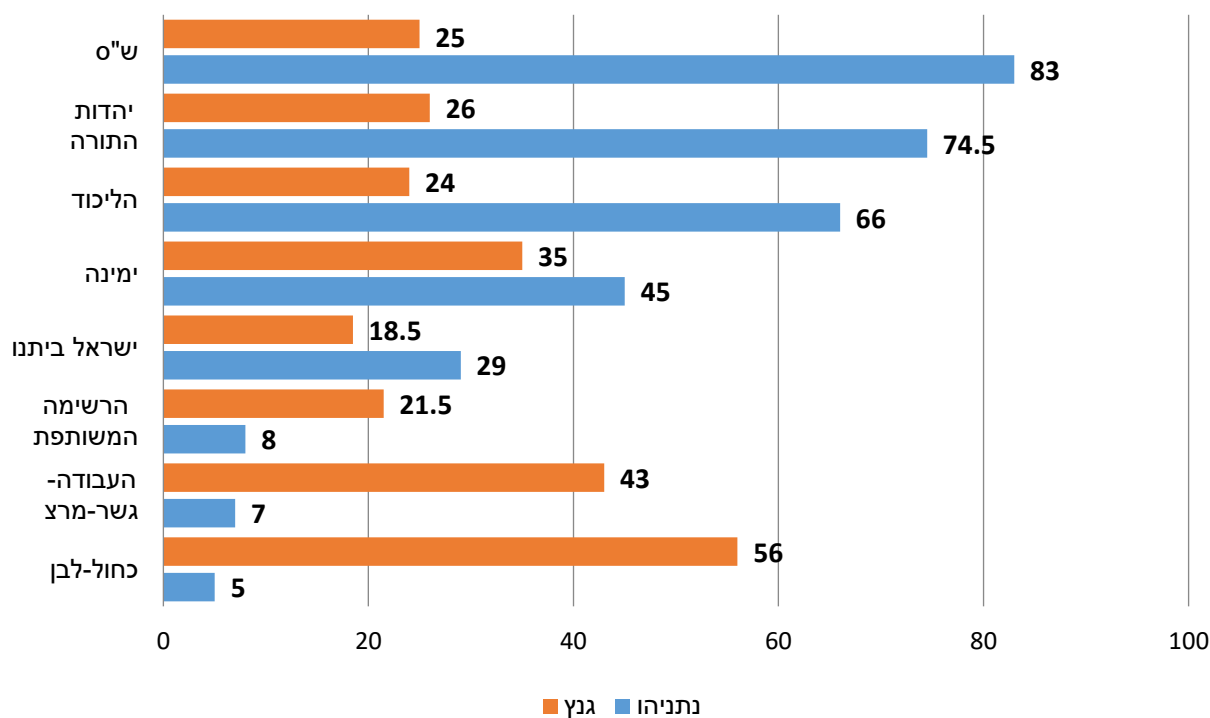
מהי בעיניך רמת האמינות האישית של האישים הבאים (% , כלל המדגם)

מידת האמינות שיש לכל אחד משני המנהיגים קשורה במידה רבה למפלגה ולגוש אליהם הצביעו המרואיינים בבחירות האחרונות לכנסת. במפלגות החרדיות ובליכוד יש רוב למציינים כי נתניהו אמין, לגנץ יש רוב המציינים כי הוא אמין בכחול-לבן בלבד. עם זאת יש לשים לב שגם במפלגותיהם הם שני המנהיגים אינם זוכים באמון מלא: 30% ממצביעי הליכוד אומרים כי ראש הממשלה נתניהו לא אמין בעיניהם ו-43% ממצביעי כחול לבן טוענים זאת כלפי שר הביטחון גנץ.

בקרב מצביעי שאר המפלגות הרוב ציינו כי שני המנהיגים אינם אמינים בעיניהם.

המנהיג אמין במידה די גבוהה או גבוהה מאוד (% , כלל המדגם, לפי הצבעה בבחירות לכנסת)

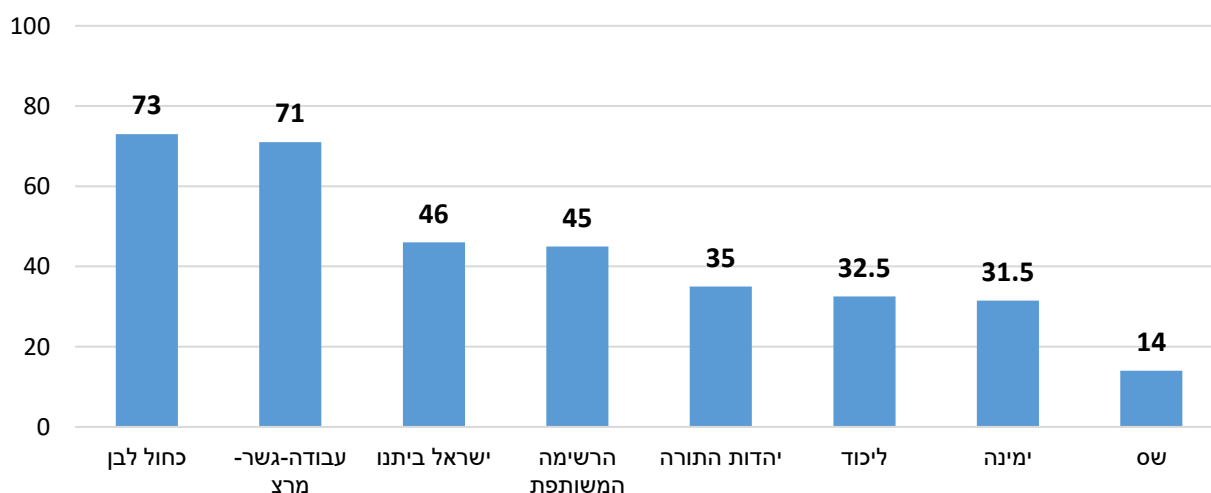

משפט נתניהו

היות שפתיחת משפט נתניהו ניצבה בשער בעת עריכת הסקר, שאלנו: "בקרוב מאוד יתחדש משפטו של ראש הממשלה בנימין נתניהו. על רקע אירועי התקופה האחרונה, האם לדעתך הוא יקבל משפט הוגן?" כלל הציבור ממש חצוי באמצע בשאלה זו: 44.5% ענו שהם חושבים או בטוחים שכן לעומת 43.5% שענו שהם חושבים או בטוחים שלא.

כצפוי, השיוך המפלגתי הוא המפתח להבנת עמדות המרואיניים. ממצא מעניין במיוחד הוא כי רק בקרב מצביעי כחול לבן והעבודה-גשר-מרצ יש רוב ממש חושבים או בטוחים שנתניהו יזכה למשפט הוגן. הדבר מבטא אי אמון ממושט במערכת המשפט הישראלית לא רק בימין אלא גם בקרב מצביעי מפלגות, כמו הרשימה המשותפת, שבעבר נתנו אמון רב במערכת המשפט.

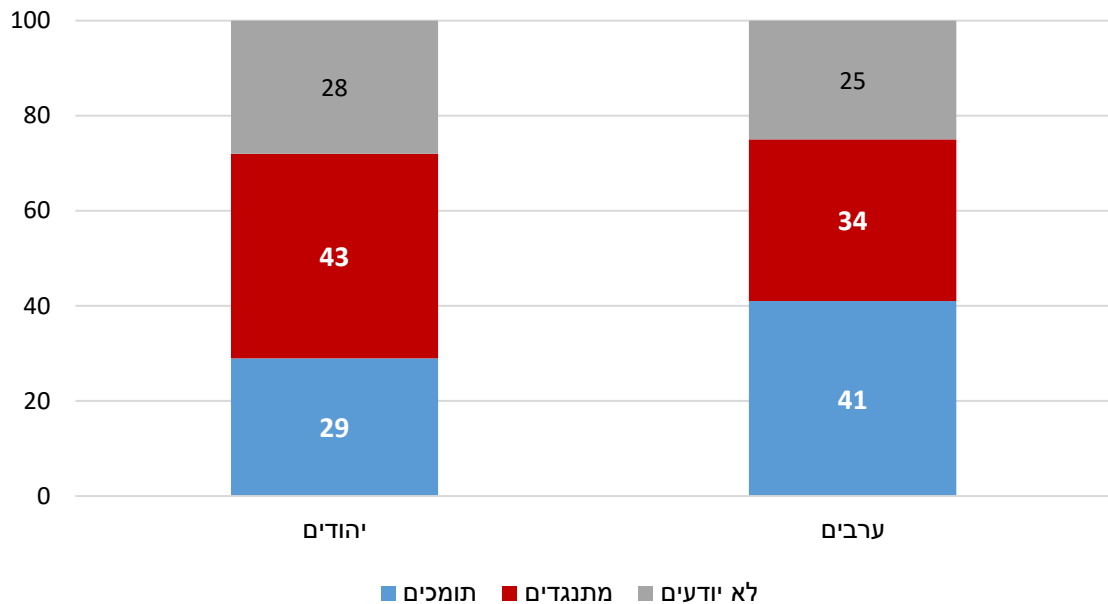
על רקע אירועי התקופה האחרונה, האם לדעתך הוא יקבל משפט הוגן? (% , חושבים או בטוחים שכן, לפי הצבעה בבחירות האחרונות לכנסת מרץ 2020)

ההתקרבות בין מנסור עבאס לנתניהו

השיעור הגבוה בקרב המרואיינים היהודים (43%) מתנגדים להתקרבות שחלה לאחרונה בין חבר הכנסת מהרשימה המשותפת וראש רע"מ מנסור עבאס לראש הממשלה נתניהו. לעומת זאת השיעור הגבוה בקרב המרואיינים הערבים תומך בכך (41%).

האם אתה תומך או מתנגד לשיתוף הפעולה בכנסת לאחרונה בין ראש הממשלה נתניהו לחבר הכנסת מנסור עבאס, המייצג את מפלגת רע"מ ברשימה המשותפת? (% , יהודים וערבים)

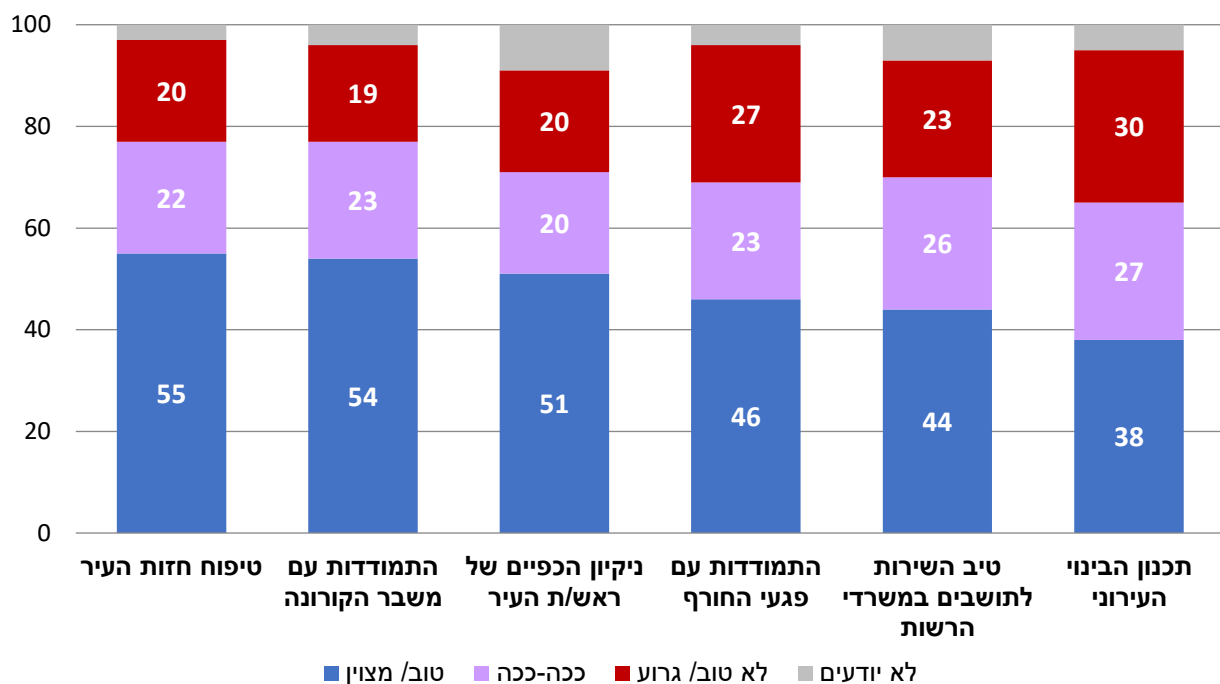

פילוח של מדגם היהודים לפי מחנה פוליטי מעלה ממצא מעניין במיוחד: בכל המחנות רק מיעוט תומך בהתקרבות זו, כאשר מיעוט זה הוא הקטן ביותר בשמאל והגדול ביותר במרכז (מרכז – 35%, ימין 28%, שמאל 25.5%).

תפקוד השלטון המקומי

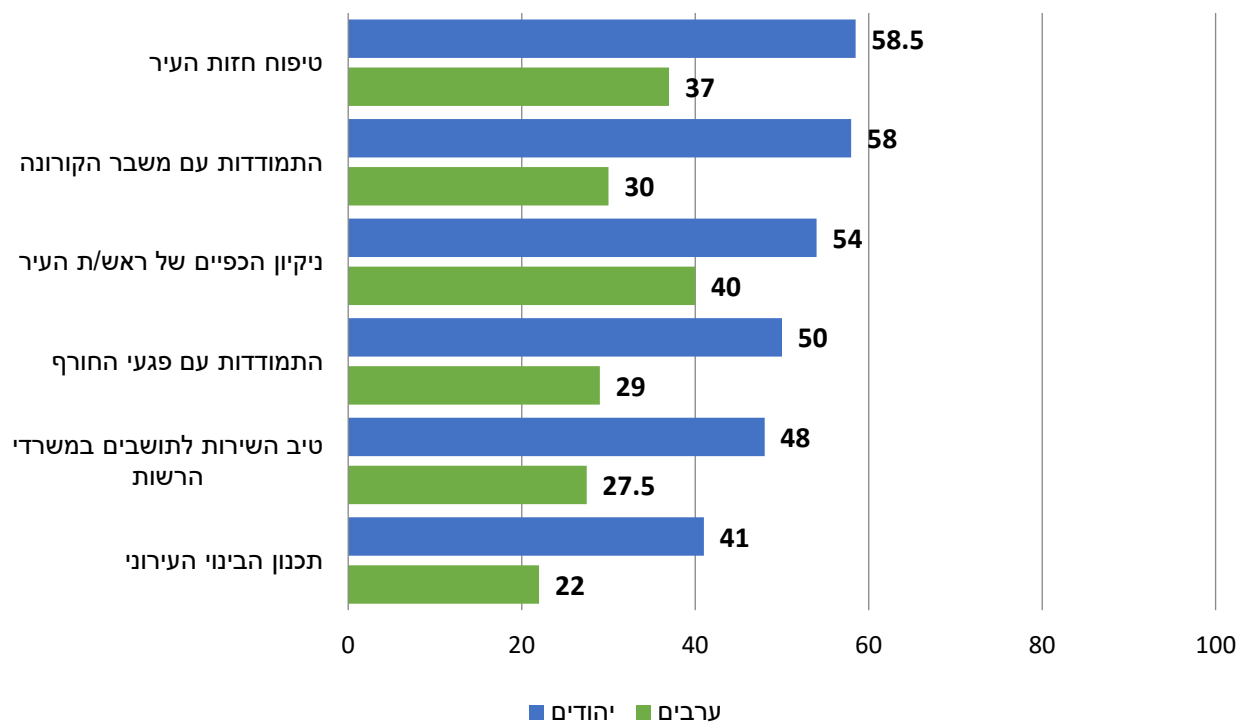
שנתיים לאחר הבחירות המקומיות בחנו את הערכת הציבור הישראלי את הרשויות המקומיות שבהן הם מתגוררים. בכל ששת התחומים שבחנו שיעור אלה שנתנו לרשות המקומית בה הם גרים ציון חיובי עולה על אלה שנתנו לה ציון שלילי, אם כי רק בשלושה מהמקרים רוב ממש של המרואיינים נתנו לרשות ציון חיובי: טיפוח חזות העיר, ההתמודדות עם משבר הקורונה וניקיון הכפיים של ראשת העיר. הציון הנמוך ביותר ניתן לתכנון הבינוי העירוני.

על סולם שבין 1=גרוע ו-5=מצוין, איזה ציון היית נותן לרשות המקומית שבה אתה גר בתחומים הבאים
(%, כלל המדגם)

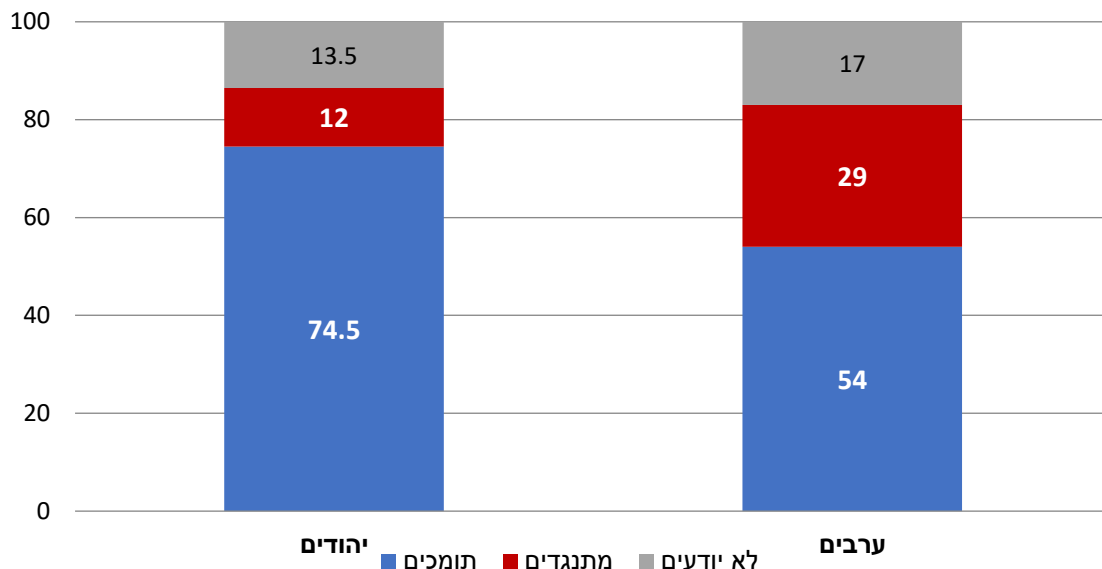
בכל ששת התחומים שנבחנו הציונים שנתנו היהודים לרשויות המקומיות בה הם גרים גבוה מהציון שנתנו להן הערבים. למעשה, באף אחד מהתחומים לא היה רוב בקרב הערבים שנתנו ציון טוב או מצוין לרשות המקומית שבה הם מתגוררים.

ציון טוב או מצוין לרשות המקומית בתחומים השונים (%, יהודים וערבים)

לאור לגיליון הציונים החיובי ברובו של הרשויות המקומיות, אין זה מפתיע כי מרבית המרואיינים (71%) היו רוצים שיותר סמכויות יועברו ממשרדי הממשלה לרשויות המקומיות, גם כאן נמצא כי שיעור התמיכה של היהודים בהעברת סמכויות ממשרדי הממשלה לרשויות המקומיות גבוה משיעור התמיכה של הערבים.

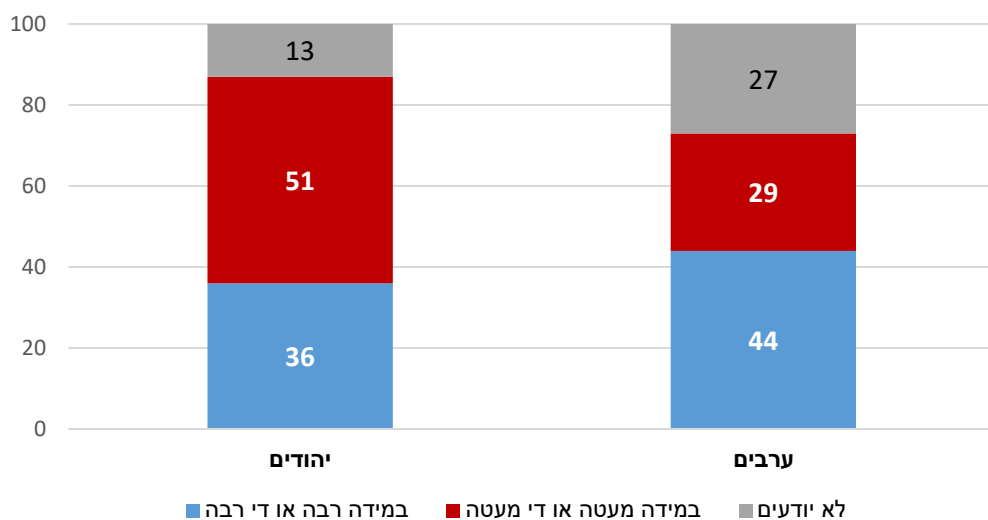
תומכים או מתנגדים להעברת יותר סמכויות ממשרדי הממשלה לרשויות המקומיות (% , יהודים וערבים)

ממשל ביידן

ביקשנו לדעת באיזו מידה לדעת הציבור בישראל ממשל ביידן ייחס חשיבות רבה לביטחון ישראל. רוב המרואיינים היהודים ענו על כך בשלילה ואילו השיעור הגבוה ביותר בקרב המרואיינים הערבים ענו על כך בחיוב, אם כי שיעור הלא יודעים כאן היה גבוה מאוד (כרבע).

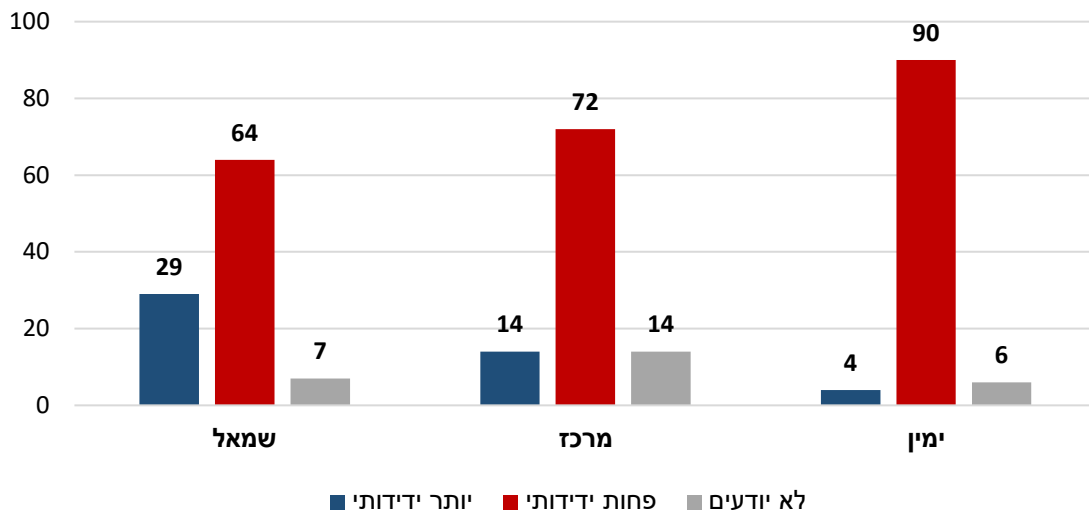
באיזו מידה לדעתך ביטחון ישראל יהיה שיקול מרכזי אצל הנשיא הנבחר ביידן בעת גיבוש מדיניות החוץ האמריקאית?

פילוח לפי מחנה פוליטי מראה כי במרכז ובשמאל השיעור הגבוה יותר סבור כי ממשל ביידן ייחס חשיבות רבה או די רבה לביטחון ישראל ואילו בימין רק מיעוט סבור כך (מרכז – 50%, שמאל – 46%, ימין – 27%).

עד כמה ממשל ביידן יהיה יידידותי לישראל בהשוואה לממשל טראמפ? בכל שלושת המחנות הפוליטיים (יהודים) יש הסכמה כי ממשל ביידן יהיה פחות יידידותי לישראל מממשל טראמפ. בציבור הערבי התמונה דומה אם כי שיעור מי שסבורים שממשל ביידן יהיה פחות יידידותי לישראל מממשל טראמפ נמוך מאשר בקרב היהודים: ערבים – 43%, יהודים – 80.5%. גם כאן שיעור הלא יודעים במדגם הערבי הוא גבוה מאוד.

בהשוואה לממשל טראמפ, לדעתך האם ממשל ביידן יהיה: (% מדגם יהודים, לפי מחנות פוליטיים)

מדד הקול הישראלי נובמבר 2020 נערך על-ידי מרכז גוטמן לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 30/11/2020 ו-12/12/2020, רואיינו 607 איש ואשה בשפה העברית ו-150 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 3.7\%$ ברמת ביטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו:

<https://dataisrael.idi.org.il>